

Alliberar les paraules

Ricard Ripoll
Les flors àrtiques
Columna, Barcelona, 2008
128 pàgs.

De vegades, tornar la vista enrere aprofita per continuar endavant. Dintre del panorama actual de la poesia, força homogeneïtzat pels corrents dominants del confessionalisme, de l'experiència quotidiana, o de la poesia metafísica o minimalista; s'agraeixen apostes arriscades que defugen de les tòniques globals del mercat i reprenen el millor esperit experimental i inconformista de les avantguardes, com és la proposta de Ricard Ripoll (Sueca, 1959), autor de cinc poemaris, traductor de l'obra sencera de Lautréamont i director de *Gres* (Grup de Recerca en Escriitures Subversives).

Ens referim sense més dilació al seu darrer recull, *Les flors àrtiques*, una obra que remet a l'artificialitat geomètrica i sovint perfecta d'aquests poemes. Perquè aquestes *flors àrtiques* no són silvestres, sinó que s'obtenen a partir d'un complex procés genètic d'elaboració creativa. El seu hàbitat natural és el laboratori lingüístic del nostre poeta, en el qual examina i dissectiona l'embrió de les paraules.

Aquest llibre no sols és el resultat d'una investigació, sinó que a més a més ofereix al lector el seu mètode de recerca. De cada poema, en trobem tres versions que corresponen a les diferents etapes a les quals s'ha sotmès el llenguatge. En la primera fase lèxica, o de preparació, el poeta extrau a l'atzar d'un diccionari (com els dadà) deu paraules amb contingut semàntic (noms, adjectius, verbs i adverbis). A continuació comença la consolidació gramatical en xicotetes unitats superiors, on els mots es combinen en llibertat i s'associen solidàriament amb uns altres. Per últim, arribem a la plenitud del text, en la qual el poema s'articula d'una manera singular i significativa.

D'aquesta trentena de poemes, cal destacar-ne, per la seua estructura, «Nit de calma», que sorprèn per la seua sintaxi dilatada i articulada en una sola oració de vuit línies, i «Circumstàncies», construït a força de congriar sintagmes nominals i que recorda les màquines de fer versos d'Oulipo. Altres, però, aprofiten el fil narratiu del microconte, com el cas de «Somni del llac», en el qual l'autor és engolit per un llibre, o «Poema tan somniat», una paròdia del passatge de Xahrazad.

Un fet també remarcable és la seua pròpia autoreferencialitat poètica. Molts textos, com, per exemple, «Fragments de memòria», o «Papallones del sentit» parlen i reflexionen sobre poesia. Ripoll desplega tot un laberint d'espills ple de paranys i paradoxes, on res pareix el que sembla, tal com va fer en el seu dia, el seu admirat Issidore Ducasse.

Veiem algunes mostres serioses que remarquen el seu desencís amb la paraula, com ara: «La poesia és inadmissible, de fet no existeix. Tot li és mentida. Tot li és desengany» o «La paraula ha perdut tot sentit. Només el gest, ara, sembla implorar la presència de l'esguard», i que contrasten sospitosament amb altres de més humorístiques i desmitificadores: «La poesia es troba arreu on no hi ha el somriure, estúpidament burleta, de l'home amb cara de guatlla», o provocadores: «Un captaire màgic que recita poemes de soledat mentre es masturba amb posat acadèmic».

Ricard Ripoll ens presenta un projecte de poesia experimental que explora fins al límit les possibilitats del llenguatge; una proposta lúdica que juga amb l'erotisme amagat de les paraules. *Les flors àrtiques* és més que un llibre; es tracta d'un mètode d'escriptura, un procés que va des de l'essència lèxica fins a la paraula alliberada en el text. Una senzilla recepta amb excel·lents resultats que s'inspira en les recargolades sextines trobadoresques, en els *collages* dadaistes «de talla i pega», o en els «cadàvers exquisits» surrealistes. Una poètica i una retòrica pròpia que conjuga a parts iguals combinatòria i aleatorietat, postmodernitat i tradició.

J. Ricart

La narrativa de Carles Salvador: un descobriment

Carles Salvador
Narrativa
Estudi, selecció i edició de
Vicent Simbor Roig
Denes, Paiporta, 2008
314 pàgs.

Vicent Simbor és ben conegut pels seus estudis sobre la literatura catalana produïda al País Valencià durant l'època contemporània. Dins d'aquesta parcel·la és, a més, el millor coneixedor de l'obra de Carles Salvador i Gimeno (València 1893-1955), un autor capital en les lletres valencianes, en les quals va treballar des de mitjan dècada de 1910 fins a la seua mort. La seua figura ha de ser considerada sense dubte com a clau, no sols valorant-la per la seua importantíssima aportació a la normativització lingüística, seguint l'orientació de Pompeu Fabra, o per les propostes d'introducció del català en l'àmbit escolar valencià, sinó també pels seus escrits lírics, teatrals, narratius i periodístics. La personalitat de Carles Salvador —quan aquest número de *Caràcters* arribarà als lectors s'haurà acabat d'inaugurar a Benassal (Alt Maestrat), poble on fou mestre d'escola, el local d'una institució excel·lent, que porta el seu nom— està en definitiva associada als projectes modernitzadors de la cultura del país en uns anys de certa efervescència i també als primers intents sòlids d'impulsar el moviment civil i polític valencianista, projectes i intents que foren decapitats per la victòria dels revoltats de 1936 —recordem, encara, que Salvador va ser l'encarregat de llegir la ponència de la delegació valenciana al II Congrés d'Escriptors per la Defensa de la Cultura, celebrat a València i altres ciutats el 1937.

Simbor ja havia dedicat a l'escriptor diversos escrits, entre els quals destaquen una biografia molt completa —*Carles Salvador i Gimeno, una obra decisiva*, 1983—, a més del llibre